

Motion till riksdagen 2005/06:U205

av Cecilia Wigström m.fl. (fp, kd, v, c, mp)

Frigivande av Dawit Isaak

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anføres om att Sverige bör verka för att Dawit Isaak släpps fri.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anføres om att Sverige bör verka för att få träffa Dawit Isaak.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anføres om att Sverige bör verka för att EU:s bistånd till Eritrea avbryts.
4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anføres om att Sveriges utrikesminister bör åka till Eritrea och engagera sig i Dawit Isaaks fall.
5. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anføres om att demokrati och respekt för mänskliga fri- och rättigheter bör införas i Eritrea.
6. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anføres om att FN:s högkommissarie för mänskliga rättigheter, Louise Arbour, skall släppas in i Eritrea.

Motivering

Det är nu fyra år sedan Dawit Isaak greps i Eritrea. Sedan dess sitter han fängslad utan rättegång. I skuggan av 11:e september 2001 passade president Afewerki på att sätta stopp för all kritik av det nyligen befriade landets ledning. Den fria pressen stängdes och elva journalister fängslades utan rättegång, bland dem den eritreanska och svenska medborgaren Dawit Isaak. Dawit Isaak var delägare till tidningen Setit där han också jobbade. Arresteringsvågen började den 18 september och Dawit Isaak fängslades den 23 september.

Brotten mot de mänskliga rättigheterna i Eritrea är grova och omfattande. I en rapport från Amnesty International, "You Have No Right to Ask" i juni 2004, kritiseras de omfattande brotten mot mänskliga rättigheter i landet. Rättssystemet är under all kritik och fängelseförhållandena fruktansvärda.

Fel! Okänt namn på

Cellerna är fuktiga, överfulla och hälsovådliga. Fångarna har dålig tillgång till vatten och svälter. Religionsfriheten är beskuren; bl.a. fängslas kristna och Jehovas vittnen.

FN:s kommitté för mänskliga rättigheter i Afrika har i åtskilliga fall fällt Eritrea för brott mot mänskliga rättigheter. Våren 2004 beslutade den afrikanska kommissionen för mänskliga rättigheter att den eritreanska staten bryter mot flera artiklar i den afrikanska stadgan om mänskliga rättigheter. De kräver därför att de elva politikerna släpps och att de dessutom kompenseras ekonomiskt.

Reportrar utan gränser världsindex över pressfriheten 2004 rankar Eritrea som det femte värsta landet i världen för reportrar att verka i. Endast Turkmenistan, Burma, Kuba och Nordkorea är värre.

Det är troligt att det är i en ryslig fängelsemiljö som Dawit lever idag. Den svenske medborgaren Kifleyesus Ogbacristos avled i eritreanskt fängelse i januari 2005 efter tre års väntan på rättegång. Regimens lakejer säger att Dawit Isaak mår bra, men det kan vi inte lita på eftersom ingen från svenska utrikesdepartementet har tillåtits besöka honom. Vi är oroliga att anledningen till att ingen får ha kontakt med honom är att regimen har mycket att dölja. Enligt Reportrar utan gränser togs Dawit till sjukhus våren 2002, troligen för tortyrskador. Vi har nyligen fått veta att han lever och hålls fängslad i Kars-holifängelset i centrala Asmara. Eritrea bör släppa Dawit Isaak fri omedelbart och låta honom återförenas med sin familj i Göteborg.

Dawit är svensk medborgare och har samma rätt som alla svenska medborgare att få bistånd från Utrikesdepartementet då deras mänskliga rättigheter kränks. Den svenska regeringen har fått berättigad kritik för bristande engagemang i Dawits fall. Flera riksdagsledamöter har ställt frågor om Dawit Isaak med tunna svar som resultat. Ansträngningarna för att få Dawit Isaak frigiven eller att åtminstone få träffa honom har ökat under det senaste året från regeringens sida. Bättre sent än aldrig!

Än mer kan och måste göras. En svensk medborgare har i januari avlidit i eritreansk fångenskap och förre ambassadören Folke Lövgren har uppgivit att det är för svårt att verka till skydd för svenska medborgares intressen i Eritrea ifrån Stockholm. Nu måste Sverige och EU öka sitt tryck på Eritrea så att Dawit Isaak och eventuellt andra EU-medborgare som sitter i fångenskap utan rättegång släpps fria.

Det finns mycket mer som regeringen kan göra för att pressa regimen i Eritrea att släppa Dawit Isaak, bl.a. skicka den svenska ambassadören dit oftare, betala svenska honorärkonsuln i Asmara för att agera, använda EU-ambassadörerna som är på plats och agera för att avbryta EU:s bistånd. Utrikesministern bör själv åka till Eritrea eller i internationella sammanhang ta upp hans fall med Eritrea för att därigenom markera den vikt Sverige lägger vid Dawit Isaak. Att flera svenska statsråd engagerade sig visade sig bära frukt för Mehmed Ghezali.

Den svenska regeringen bör öka ansträngningarna för att få Dawit Isaak fri på alla tänkbara sätt. Han får inte gå samma öde till mötes som Kifleyesus Ogbacristos som tragiskt avlidit på grund av de fruktansvärda förhållandena i eritreanskt fängelse.

Fel! Okänt namn på

För EU:s del är det dags att stoppa biståndet till Eritrea. EU har i ett biståndsavtal med Eritrea utlovat 88 miljoner euro i stöd under åren 2002–2007 till olika strukturprojekt. Det är en ansevärd summa och just nu projekteras ett vägbygge för 37 miljoner euro. Den svenska regeringen bör verka för att EU:s bistånd ska stoppas. I stället har Sverige drivit på för att utvecklingssamarbetet som frysts efter arresteringarna i september 2001 återupptagits hösten två år senare.

Det finns oerhört stora behov av bistånd runt om i världen och det finns ingen anledning till varför EU skall prioritera att stödja ett land som håller en EU-medborgare fängslad utan rättegång och totalt avsaknar ambitionen att påbörja demokratiska reformer.

Vi som ingår i den tvärvärdiska Dawit Isaak-gruppen i riksdagen kräver att

- Dawit Isaak skall släppas fri
- att svenska representanter omgående skall få träffa Dawit
- att Laila Freivalds själv bör ta upp Dawit Isaaks fall på högsta eritreanska nivå
- att EU:s bistånd till Eritrea avbryts
- att demokrati och respekt för mänskliga fri- och rättigheter upprättas i Eritrea
- att FN:s högkommissarie för mänskliga rättigheter, Louise Arbour, släpps in i Eritrea.

Stockholm den 22 september 2005

Cecilia Wigström (fp)

Sven Gunnar Persson (kd)

Staffan Danielsson (c)

Mikael Oscarsson (kd)

Anita Brodén (fp)

Erik Ullenhag (fp)

Alice Åström (v)

Ingegerd Saarinen (mp)

Birgitta Ohlsson (fp)

Marie Wahlgren (fp)